

**Posudek diplomové práce Jana Stuchlíka:
Obraz města v dílech současných chorvatských autorů:
Záhřeb Eda Popoviće a Roberta Perišiće – skutečnost či iluze
Posudek vypracoval: Mgr. Petr Stehlík**

Jan Stuchlík se ve své diplomové práci primárně zaměřuje na charakterizaci obrazu chorvatské metropole Záhřebu v prózách dvou výrazných tvůrčích osobností současné chorvatské literatury Eda Popoviće a Roberta Perišiće. Toto téma ovšem zasazuje do širších literárních, dějinných, kulturních a společenských souvislostí. Jeho práce se proto vyznačuje nejen značnou tematickou rozmanitostí, ale také ambiciózní snahou o propojení literárněvědného, kulturologického a sociologického přístupu ke zkoumané problematice.

Diplomant nejprve definuje specifika městského prostředí a života, načež stručně přibližuje pozici města v dějinách světové literatury. Poté podává historicko-kulturologický nástin vývoje chorvatského městského osídlení, přičemž se soustřeďuje na charakterizaci skutečného i symbolického postavení Záhřebu v dějinách a současnosti chorvatského i širší jihoslovanského prostoru. Samotnou literárněvědnou analýzu tvorby E. Popoviće a R. Perišiće zasazuje rovněž do kontextu vývoje zobrazení chorvatské metropole v chorvatské próze od období realismu do současnosti.

Dovolím si tvrdit, že Stuchlíkova práce se svou úctyhodnou šíří záběru a autorovým úsilím o syntézu metodologických východisek různých společenských věd vymyká ze standardu běžného pro tento druh absolventských prací. Zvolený „všeobjímající“ přístup ovšem skýtá četná úskalí, s nimiž se diplomant (navzdory své solidní obeznámenosti s širokou paletou zkoumaných témat) nedokázal bezvýhradně vypořádat. Za hlavní nedostatek Stuchlíkovy práce považují její poněkud nejednoznačně vymezené a neúplně zodpovězené cíle a teze. Především postrádám syntetizující závěr, který by přinesl obsáhlejší a systematicky členěné shrnutí a srovnání obrazu Záhřebu v rozebírané tvorbě dvojice chorvatských prozaiků. Diplomant dokonce v závěru nenabízí jasné odpovědi na některé otázky, které si položil v úvodní části svého textu, kde například tvrdí, že hodlá zjistit, „*zda-li je vůbec možné hovořit o výrazném fenoménu městské literatury*“ a „*jak dalece [tento fenomén – P. S.] odráží skutečný Záhřeb*“. Nespecifikuje přitom, jak hodlá kvantifikovat míru „reálnosti“ literárního zobrazení chorvatské metropole. V důsledku tak nenabízí odpověď na tuto, dle mého názoru, těžko uchopitelnou a v kontextu literárního bádání poněkud irrelevantní otázku, obsaženou v samotném názvu práce. Za problematickou považují rovněž skutečnost, že autor soustavně operuje s termíny „*urbánní literatura*“ a „*urbánní téma*“, aniž by konsistentně definoval, co si pod těmito klíčovými pojmy představuje.

Preciznost vyjadřování, která je jedním z klíčových předpokladů odborného stylu, postrádají rovněž některá prezentovaná tvrzení. Otevírá se tím pádem prostor pro eventuální zkreslení výpovědi. Týká se to především „přehledových“ částí Stuchlíkovi práce, které od autora vyžadují širokou erudici a dovednost pracovat s velkým množstvím literatury. Jestliže diplomant uvádí, že: „*V případě Záhřebu můžeme pozorovat, že kulturní integritu města narušili Hercegovci, tj. Chorvaté z Hercegoviny*“ (s. 27), z takto formulovaného tvrzení vyplývá, že se autor ztotožňuje s touto stereotypní představou, kterou ve své práci analyzuje. Následně libovolně zaměňuje termíny bosenští a hercegovští Chorvaté, jež v podstatě užívá jako synonyma. Některé sémantické nejasnosti mohou rovněž vyplynout ze stylistických neobratností, kterých se autor dopouští zvláště při tvorbě těžko srozumitelných souvětí (s. 19, 21, 30 aj.). Například z věty „*Kaptol vznikl jako zázemí biskupství, později arcibiskupství pro Chorvatsko a Slavonii, které zde bylo zřízeno v roce 1094, a stal se centrem vzdělání, kultury a duchovna.*“, není zřejmé, zda se letopočet 1094 vztahuje k založení biskupství či jeho povýšení na arcidiecézi. Ke stylistické vytríbenosti textu nepřispívá ani přílišná frekvence

užívání sloves „mít“ a „být“, spojky „i“ na začátku věty či poměrně četné případy neshody podmětu s přísudkem (např. s. 11, 12, 13, 18). Některá zjednodušující, sporná či dokonce nepřesná tvrzení, lze ovšem přičíst také na úkor autorovy nedostatečné znalosti historických reálií či konkrétní tvorby (skupin) autorů, které zmiňuje v rámci svého přehledu vývoje zobrazení Záhřebu v chorvatské próze (Království SHS – nikoliv SChS jak uvádí autor – vzniklo v roce 1918, nikoliv o rok později; Vojenská hranice definitivně zanikla jako svébytný politicko-správní útvar teprve v roce 1881; pojem Benátsko můžeme jen stěží užívat jako synonymum termínu Benátská republika; politickým a duchovním centrem srbského národa v habsburské monarchii byl nejméně do druhé třetiny 19. století Nový Sad, nikoliv Záhřeb; chorvatská metropole je dodnes obývána poměrně početnými národnostními menšinami, není tudíž zdaleka tak národnostně homogenní, jak se domnívá autor; Bukowského můžeme těžko označit za beatníka; tvorba „generacije hrvatskih fantastičara“ není v žádném případě hermetická a Záhřeb je v ní poměrně významně přítomen – viz např. příznačně nazvaná prozaická sbírka Pavla Pavličiče *Dobri duh Zagreba*; upřesnění by si zasloužila autorova konstatace, že Zoran Ferić „ve své próze zobrazuje města kafkovsky hyperreálně, čímž částečně navazuje na generaci chorvatských „fantastiků““ či věta: „Traduje se také určitá autonomistická odbojnost tamějšího obyvatelstva“, tj. Istrie). Příčinu některých zjednodušení a nepřesností můžeme nejspíše spatřovat také v převládající povaze sekundární literatury, z níž diplomant vycházel při psaní své práce. V naprosté většině se totiž jedná o nejrůznější syntetizující přehledy, příručky, předmluvy a encyklopedie. Čtenář se tak mj. nedozví, zda někdo v chorvatském prostředí vydal monografii či studii, jež by se alespoň vzdáleně vztahovala k tématu Stuchlíkovy práce.

Navzdory všem vytknutým nedostatkům považuji diplomovou práci Jana Stuchlíka za poměrně přínosnou. Zvláště oceňuji zmiňovanou šíři jejího záběru a autorem prokázanou schopnost samostatné literární analýzy, kterou předvedl v klíčových kapitolách věnovaných tvorbě E. Popoviće a R. Perišiče. Za zajímavé a přínosné považuji stručné srovnání tvorby těchto chorvatských spisovatelů s dílem vybraných slovinských a britských prozaiků. Text každopádně splňuje požadavky kladené na tento typ absolvenstkých prací. S přihlédnutím k výše jmenovaným nedostatkům a v závislosti na obhajobě navrhuji diplomovou práci Jana Stuchlíka hodnotit jako dobrou až velmi dobrou.

Mgr. Petr Stehlík